

Apáczai Napok Másként – avagy hogyan varázsolj el egy iskolát

Az *Iskola másként* hét minden iskolában mást jelent, az intézmények különböző módon oldják meg az órarendet és a rutint felrúgó speciális programok szervezését. Van, ahol megúszni igyeksenek a kötelező bonyodalmakat, máshol káprázatos programdömping várja a diákokat. Érdeemes azonban arra is figyelni, hogy egy líceumon belül is mennyire eltérő visszhangjai lehetnek egy ilyen rendezvénysorozatnak. Mi arra tettünk kísérletet, hogy hárman, háromféle szempontból mutassuk be, hogyan zajlott az *Iskola másként* hét a kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceumban. Bíznunk benne, hogy a háromféle hang hiteles és alapos beszámolóvá áll össze, és tapasztalataink mások számára is hasznosíthatóvá válnak.

Az általános iskolából nézve

A 2016–2017-es tanév fárasztó és nehéz, amit igazából bármelyik eddigi évre el lehetne mondani. A lényeg az, hogy üdítő hatású volt tudni, alig van pár nap az *Iskola másként* hétig. Reméltem, hogy a programok izgalmasak lesznek, és jól fogjuk érezni magunkat. Minden elvárás teljesült – legalábbis számomra. Az első nap hétfő, az a nap, amelyet máglyára küldene minden normális diák. Sőt nem csak a normálisak. Talán a hétfő utálata az a dolog, ami összeköti a különböző rasszokhoz, nemzetekhez vagy politikai nézetekhez tartozó embereket. Talán még a különböző vallásokban hívő emberek is közös dologra találnak ebben! Szóval a hét első napja mindig utálattal tölti meg a gyermek szívét, de idén ez másképp alakult. Fél nyolc helyett nyolcra kellett bejönni az egész hét folyamán, ami a város távolabbi részeiben lakó gyerekek számára nem nagy változás, hisz a nagy forgalom miatt sokkal hosszabb az út.

Az első nap nagyjából csak versenyekből állt, jól megszervezett versenyekből. Az első időszámban az osztályok 2–2 program közül választhattak, de akik a Pro Cultura Hungarica pályázaton vettek részt, választási lehetőség nélkül a dolgozatok bemutatását hallgatták. A következő időszámban mehettünk az Eukalyptus-túrára, amely egy, a Sétatéren megszervezett biológia- és ügyességi verseny. A mi osztályunk ezen kívül City Touron is részt vehetett. Ez azért érdekes, mert ezt a versenyt 9–12. osztályosoknak szervezték. A mi osztályunk tagjai bekérezkedhettek egy-egy csapatba, mivel állítólag már olyan jól tudunk angolul, mint a licisek. A City Tour nagy hibája az volt, hogy a csapatoknak akár 1 órát is kellett várniuk arra, hogy rajthoz állhassanak. Ez kellemetlen volt, de kárpótolt érte a verseny izgalma, a feladatok ötletessége, lazasága. A verseny ideális izgalomra vágyó tinik számára (igen, ez itt a reklám helye).

1. Sportnap a Györgyfalvi negyed sportbázisán

A keddi napon minden osztály külön kirándulni ment, ami azt eredményezte, hogy egyes vonatokon nem volt ülőhely. A kirándulónap is jó volt. A szerdai nap ugyancsak versenynap lett. A nap első részében a 7. osztály (mi) csak egy programot választhatott: egy magyar nyelvvel kapcsolatos versenyt, amelyet ötletes feladatok és jó kivitelezés jellemezett. Ezen a napon kiemelendő a földrajz verseny, amelyet Kelemen Beáta tanárnő egyedül (!) szervezett meg. A vetítők megadták magukat, és teljes mértékben megtagadták az együttműködést. Ilyen körülmények között is izgalmas, tanulságos volt a verseny.

A csütörtök kétségkívül elvitte a „2017-es iskola másként legjobb napja” díjat! Micsoda ötlet volt kibérelni a sportbázist!

A gyerekek kipróbálhattak sok új sportot, és mindent profi körülmények között. A programot még azok is kedvelték, akik nem rajonganak a sportokért. Talán azért vagyok ennyire elszállva tőle, mert megnyertük a focibajnokságot? Nem tudom, de az biztos, hogy tapsot érdemel az ötlet. Az utolsó, pénteki nap a pihentetőbb programoké volt, viszont talán a hét legtanulságosabb programja is ezen a napon volt. A hallás- és látássérültek világába kalauzoltak el minket. Megtudtuk, milyen nehéz óvodásoknak készített kirakósokat kirakni vagy labdázni látássérültként, beszélni hallássérültként, megtanultuk, hogyan oldják meg a siketek a mindennapi élet problémáit, amelyekre mi nem is gondolunk. Hogy ébressze fel őket a vekker? Hogy hallják meg a csengőt?

Fárasztó volt, de az év legjobb hete volt. (Müller Péter, VII. osztályos tanuló)

2. Fizikus szabaduló szoba

Így látja egy kilencedikes

Idén az *Iskola másként* hét egybeesett az Apáczai Napokkal, ráadásul a reformáció 500. évfordulóját is ezen a héten ünnepeltük különféle programokkal. A tanárok és a diákok egyaránt várták ezt a hetet, hogy végre kikapcsolódhassanak, szórakozhassanak, hisz ez az esemény pont erre volt kitalálva: a sok tanulás és tanítás után tegyünk valami olyat is, ami kizökkent a hétköznapiakból, ami még jobban összehoz barátainkkal, ami tanít is, csak más módszerekkel. Sokszor pont az ilyen események világítanak rá arra, hogy valójában mihez értünk, és mivel akarunk foglalkozni a jövőben.

Sokféle foglalkozás volt az Apáczai Napokon, mindenki válogathatott a programok között, leszámítva a végzős osztályokat, akik félrevonulva tanultak, hogy felkészülhessenek a vizsgákra. A 9–11.-es diákok foglalkozhattak marketinggel, programozással, nézhetek filmet, hallgathattak előadást a diákjogokról, nézhetek versösszeállítást, ellátogathattak csillagászati kiállításra és planetáriumba. A reál osztályosoknak lehetőségük volt megmutatni matektehetségüket, ha elmentek a *Logikai sziporkákra*. Hétfő délután hat órától kezdődött a nyitóünnepség, amelyen az 1–4. és az 5–8. osztályosok kórusa és a Dobbantó (ötödikesek színjátszócsoportja) lépett fel, végül jöhetett a koszorúzás a Házsongárdi temetőben.

A keddi nap mindenki számára egyedi volt. Volt, aki a Hójába ment, de volt, aki Létára, Zsibóra, Válaszútra, Révre, Sonkolyosra, Körösrévre, Csigadombra vagy éppen Mérába utazott, az előkészítő osztály pedig az állatsimogatóba látogatott el. Akárhova is

3. Elsősegélyképzés László Bálint budapesti diákkal és Deák András sürgősségi orvossal

mentünk, jól éreztük magunkat. Természetben, jó közösségben voltunk, s játszva ismerjük meg jobban egymást.

Szerdán folytatódtak tovább a programok: menedzsment-szimulációs játék, nyelvi játékok, informatikai cég meglátogatása, egyetemlátogatás, tűzoltótorony-látogatás. Bárki részt vehetett például az elemisek *Tojásmentés* elnevezésű játékában, ahol egyféle mini ejtőernyőbe helyezett tojást kellett épségben a földre juttatniuk az iskola első, majd a második emeletéről. De a *Fizikus szabadulószo*ba is izgalmas volt, hiszen a játék szórakoztató módon tette próbára gyakorlati tudásunkat.

A csütörtöki sportnapot a Györgyfalvi negyed sportbázisán tartottuk. Erre a napra az iskola teljes közössége kivonult a sportközpontba: tanárok, diákok, kicsik, nagyok. Minden diák kapott egy lapot, amelyen különböző sportágak voltak ábrázolva. Ha egy sportot kipróbáltunk, kaptunk egy aláírást vagy pecsétet a tanároktól. Aki több mint 5 aláírást szerzett, jutalomban részesült. Lehetett focizni, röplabdázni, mini-maraton futni, tollasozni, teniszezni, biciklizni, tájfutásra jelentkezni, kötelet húzni, kosarazni, rögbizni, bowlingozni, és még nem is soroltam fel mindent. Aki viszont az agyát is meg szeretne volna tornáztatni, sakkozhatott is. Minden korosztálynak bőven volt választék ezen a napon. Mindenki számára nagyon hasznos volt az elsősegélynyújtás módszereiről szóló bemutató és gyakorlati képzés is.

A nap végén került sor a héten lezajlott versenyek díjazására is. Délutánra sokan közülünk leburnultunk, vagy éppen leégtünk, ami a következő héten jól meglátszott raj-

tunk. Egész héten zajlottak a Dzsungel-próbák is – iskolánk újra előadja a *Dzsungel könyve* című musicalt, csak más szereplőkkel és új feldolgozásban. Az ő sportnapjuk próbával telt el. Azt mondták, ez volt a héten a legjobb napjuk, fáradtság és fizikai megerőltetés szempontjából felért azzal, amit mi sportoltunk a Györgyfalvi negyedben.

Pénteken először az Apáczai Csere János életéről és munkásságáról szóló versenyen vettünk részt, amelyet minden évben kifejezetten a kilencedikesek számára szerveznek. Akár versenyeztünk, akár nézők voltunk, sokat tanultunk Apáczai életéről, s megértettük, hogy pontosan miért is kapta ezt a nevet iskolánk. Igazán érdekes verseny volt, amelynek során csak a sikeres csapatmunka jelentett biztos győzelmet. Ezen a napon is sok érdekes foglalkozásra került sor: előadást hallgattunk a mobiltelefonos applikációk és a marketing kapcsolatáról, workshopon vettünk részt a kolozsvári színház művészeivel. Volt, aki a Református Teológia levéltárát látogatta meg, mások helytörténeti vetélkedőn vagy vallási, lélektani témájú beszélgetéseken vettek részt.

Hogy őszinte legyek, az *Iskola másként* hét és az Apáczai Napok mozgalmas és érdekes volt. De mivel semmi sem tökéletes a világon, elmondanám, hogy mi volt a diákok véleménye. Osztálytársak, nem osztálytársak, azt mondták, hogy a legjobban a sportnap és a kiránduló nap tetszett nekik. Dinamikus, tapasztalattal teli események voltak ezek, közösségépítéssel és szabadidővel teli. Úgy gondoljuk, hogy a különböző nyelvi játékok, matematikai versenyek nagyon szórakoztatóak és tanulságosak voltak. A filmnézésnek mindegyikünk örvendett, a csillagászati kiállításra és planetáriumba pedig majdnem mindenki elment, hiszen többször volt lehetőség meglátogatnunk, és érdekesnek találtuk az ott látottakat, tanultakat. A City Tour és az Eukalyptus-túra minden évben a kedvencek között szerepelnek, de sokan mondták, hogy az ez évi Eukalyptus-túra nehezebbnek bizonyult, ha a csapatban nem volt reál vagy közgáz osztályos diák, aki az adott feladat elvégzésében segíthetett volna. Néhányunk szerint nagyon jó, hogy a versenyeket korszerűsíteni akarják, és okostelefonok (QR kódok) segítségével kell tájékozódni és „játszanunk” a versenyen, de volt olyan eset, hogy éppen a telefonok lemerülése, az internet-hozzáférés hiánya miatt nem sikerült megoldani egy-egy feladatot.

Az Apáczai Napok záróünnepségére pénteken este került sor. A líceumi diákok kórusa énekekkel, a BUHU csapat pedig Bánffy Miklós *Az ostoba Li* című színdarabjával lépett fel. Rövidnek tűnő, élménydús volt ez a hét. Megérte kitalálni, véghezvinni és részt venni benne. (Halászy Kamilla, IX. osztályos tanuló)

Mi látszik a tanáriból?

A legtöbb kolozsvári magyar líceum számára bizonyára nem számított nagy újdonságnak néhány évvel ezelőtt az *Iskola másként* program megjelenése. Ezekben az intézményekben hosszú ideje szokássá vált az iskola-napok megrendezése. Mostanra pedig már jórészt az is kialakulni látszik, hogyan lehet minél hatékonyabban összekovácsolni a kétféle eseményt. Nem véletlen tehát, hogy a kettő kombinációjából létrejövő programsorozat az iskolai közbeszédben egyszer csak Apáczai Napok Másként nevet kapta. A spontán névválasztás helytálló, hiszen a május közepére eső hét több okból is rendhagyó volt iskolánkban. Elsősorban azért, mert az Apáczai Napok idén 25. alkalommal ke-

4. Környezetismereti játszóház Macalik Kunigundával

rült megrendezésre. A megnyitó ünnepségen az is kiderült, többen vannak, akik huszonöt évvel ezelőtt még diákként ültek a díszteremben, s most szülőként vagy tanárként, tanítóként vesznek részt az eseményen. Rendkívüli volt ez a hét azért is, mert az iskola felújítás alatt álló épületében kellett gördülékenyen zajló, barátságos hangulatú tevékenységeket megvalósítani.

Az Apáczai Napok hagyományos rendezvényei idén is olyan programpontokkal bővültek, melyek kifejezetten az *Iskola másként* hét koncepciójába illeszkednek. A hivatalos módszertan szerint ennek a hétnek a hosszú távú célja az életszerűbb iskolai nevelés módszereinek kialakítása, begyakorlása lenne. Rövid távon pedig elsősorban a szociális készségek fejlesztésének, illetve a tanulás tanulásának kellene előtérbe kerülnie a tantárgyi ismeretekkel szemben.

Szokásos csapatvetélkedőink nem csupán a tantárgyi határokat átlépő tudást hívták elő, hanem az osztályokon, sőt évfolyamokon átívelő együttműködést is lehetővé tették. Az idegennyelv-katedra által szervezett City Tour, a reál-, illetve a természettudományokat átfogó Logikai Sziporkák és az Eukalyptus-túra olyan versenyek, amelyek a kooperativitást szorgalmazzák.

A kirándulásoknak alkalmat adó keddi napon volt, aki túrázni ment, mások együtt főztek a közeli erdők valamelyikében. Olyan csoport is akadt, amely már szokássá tette, hogy évente meglátogatják egy-egy vidéki osztálytársuk települését. A hét folyamán arról is volt alkalom meggyőződni, hogy az iskolán kívül is igazán sokat lehet tanul-

ni. Míg a kisebbek a csillagvizsgálóhoz vagy a tűzoltóságra látogattak, addig az idősebbek az egyetemi élet és a magáncégek működését figyelhették meg. Ezek a tevékenységek a pályaválasztás terén nyújthatnak fogódzót diákjaink számára. A kisebbeknek szólt a környezetismereti játszótér és az érzékszervi fogyatékosokra érzékenyítő foglalkozás. Ezek a programok személyes hangulatban, játszva segítenek, hogy gyerekeink a környezetükre gondot fordító, együttérző felnőttekké váljanak.

Művészeti tevékenységekben is bővelkedett ez a hét. Most azonban nem csupán a képzőművészet szakos osztályok diákjai próbálhatták ki a különféle alkotási technikákat. A líceumi diákoknak a Kolozsvári Állami Magyar Színház színészei tartottak foglalkozásokat. Berszán István, a BBTE Bölcsészkarának tanára irodalmi műhelyt, kísérleti írás-olvasás bemutatót hozott diákjainknak. Amíg a kisebbek nyelvi játékokkal fejlesztették tudásukat, addig a nagyok Marosán Csaba színművész Dsida Jenő verseiből készült összeállítását nézhették meg.

Az ötszáz éves reformáció jegyében zajló pénteki napot Póti Eduárd előadása nyitotta *Mit jelent ma a reformáció?* címmel. A kisebbek bibliai témájú activityn vagy az *Élő zsoltár – él a zsoltár* elnevezésű foglalkozáson, az idősebbek kerekasztal-beszélgetésen vehettek részt a Protestáns Teológia hallgatóival.

Igen intenzív, programokkal sűrűn teletűzdelt hetünk volt. A szervező tanárok számára mindez nagy kihívást, nehézséget és fáradtságot jelentett. A felkészülés, illetve a programok lebonyolítása ugyanakkor a megszokottól eltérő helyzetekben igényelt együttműködést, hatékony csapatmunkát a kollégákkal és diákjainkkal egyaránt. Az *Iskola másként* hét szervezése során éppen ezért mi is sokat tanulunk egymásról, magunkról, s számunkra is láthatóvá vált, hogy merre lenne jó fejlődni. Az Apáczai Napok közelebb vitte a tanárt a diákhoz, az iskolát a hétköznapi élethez, és megmutatta, hogy a tanulás fogalma mennyire tágan értelmezhető.